

Na

POPIS PUBLICZNY
UCZNIÓW,

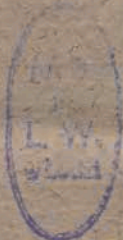
SZKÓŁ WYDZIAŁOWYCH
ŁOWICKICH XX. PIARÓW.

Odbywać się mający dnia 21. 22. 24. Lipca
rano od godziny 8 do 12.

PRZEŚWIETNĄ PUBLICZNOŚĆ

Rektor i Nauczyciele zapraszają.

W Ł O W I C Z U 1818 Roku.

nr inw. 356546/
86

W roku terażniejszym Szkoła Wydziałowa ŁOWICKA nie ma-
ły poniosła uszczerbek z powodu słabości X. Krzeskiego Professo-
ra téyże Szkoły, który przeszło od półroku czując mocno nadwą-
tlone swe zdrowie, nieustawał pracować w zawodzie Nauczyciel-
skim; lecz pomimo użytych środków widząc się bydź co raz słab-
szym, musiał zaprzestać pomimo własnéy chęci, uczęszczania do
Klass, obowiązków Nauczycielskich. A tak widząc Roktor i Pro-
fessorowie trudność w sprowadzeniu zastępcy dla szczupłości fun-
duszu, znając przytém, ileby uczniowie z tego względu szkody
ponieść mogli, powodowani iedynie duchem powołania i gorliwo-
ścią w usłudze publiczney, przyięli 26. godzin między siebie, aby
w przedmiotach przez wspomnionego Professora dawanych, ża-
dne spóźnienie nie nastąpiło.

Druga niedogodność a ta nie mała rzeczonéy Szkoły pocho-
dzi z niedostatku dozorców domowych dla zmniejszoney liczby
Klas; tak bowiem iedni z początkowych uczniów sami sobie za
Szkołą zostawieni, nie będąc ieszcze dla wieku usposobionymi do
poznania własnego pożytku, tracą czas daremnie niesposobiąc się
na naznaczone lekcy; inni znajdując w naukach dla siebie tru-
dności, których sami ułatwić niezdolają, nabierają niesmaku do
dalszego usposobienia.

Jak daleko uczniowie postąpili w Naukach im udzielanych,
okaże się z popisu publicznego, który odbywać się będzie porząd-
kiem następującym:

Dnia 21. Lipca, to iest we Wtorek, od godziny 8. do 9. rano
złoży Popis Klasa Początkowa.

Klasy zaś I^{sza} II^{ga} i III^{cia} łącznie

od godziny 9. do 9^{3/4} z Religii i Moralności.

od 9^{3/4} do 10^{1/2} z Języka Polskiego,

od 10^{1/2} do 11^{1/4} z Języka Francuzkiego.

od 11^{1/4} do 12. z Języka Niemieckiego.

Dnia 22. to iest w Szrodę

od 8. do 9. z Języka Łacińskiego.

od 9. do 9^{3/4} z Jeografii.

od 9^{3/4} do 10^{1/2} z Historii Powszechnéy.

od 10^{1/2} do 11^{1/4} z Historii Polskiéy.

od 11^{1/4} do 12. z Arytmetyki i Algiebrzy.

Dnia 24. to iest w Piątek.

od 8. do 8^{3/4} z Jeometrii.

od 8^{3/4} do 9^{1/2} z Historii Naturalnéy.

od 9^{1/2} do 10^{1/4} z Technologii.

od 10^{1/4} do 11. z Fizyki.

od 11. do 11^{1/2} z Konstytucyi Kraiowéy.

od 11^{1/2} do 12. Deklamacye.

Popis zakończy rozdanie nagród publicznych z każdéy Klas-
sy trzem celującym uczniom. Promocyje teraz czytane nie będą,
gdyż wielu uczniów w tém zaufaniu w czasie wolnym od nauk
zaniedbując się, zapominają częstokroć czego się nauczyli; lecz
w czasie przyięcia na nowo do szkół po odbytéy próbie dopiero
promocya zostanie ogłoszoną. —

RELIGIJA i MORALNOŚĆ.

KLASSA POCZĄTKOWA.

Wyłożono Uczniom Artykuły wiary, Modlitwę Pańską i pozdrowienie Anielskie. Z Nauki Obyczajowéy mieli o Posłuszeństwie, o Szukaniu Nauki, o Ochędóstwie, o Grzeczności, o Szczerości, i o Sławie dobréy.

KLASSA I.

Wykładano naprzód Uczniom Zasady Wiary Chrześcianańskiéy. Póznanie istotne Boga i przymiotów Jego. — Obowiązki Chrześciana, co powinien wiedzieć i umieć. Poczém objaśniał Nauczyciel z Katechizmu Historycznego X. Fleury Część pierwszą zawierającą w sobie krótkie zebranie Historji Świętęy począwszy od stworzenia Świata; aż do Narodzenia Jezusa Chrystusa. Daléy, od Narodzenia Jezusa Chrystusa aż do w Niebowstąpienia Jego, i opowiedział Dzieje Ludu Izraelskiego do ustanowienia Królów. Z Nauki Obyczajowéy wykładano Paragrafy o Przyjaźni Rzetelności, Wierności, Cierpliwości, Ludzkości, Wdzięczności, Znoszenie cudzych wad, Zgodzie i Pokoju, o Karności, Nałogu, Sumnieniu, Sprawiedliwości i Rostropności.

KLASSA II

Wyłuszczał Nauczyciel Uczniom Część wtórą zamykającą w sobie krótką Naukę Chrześcianańską o Wierze, nadziei, miłości i

o Sakramentach w szczególności z wykładem Historji Świętęy Starego Testamentu o Królach aż do niewoli Babilońskięy, Od Niewoli zaś Babilońskięy aż do rosproszenia Ludu Izraelskiego po całym Świecie. Z Nauki Moralnéy o Pracowitości, Zachowaniu zdrowia, Oszczędności, Szerości, Cierpliwości, o Rostropności i, t, d.

K L A S S A III.

Przywiódłszy Nauczyciel Uczniom pierwsze zasady Religii Chrześcijańsko-Katolickięy napamięć przystąpił z niemi do wykładania dciesięciorga Przykazań Boskich, Kościelnych. Dalęy o Sakramentach tak w ogolności i w szczególności. Czytano prócz tego Życie Jezusa Chrystusa. Z Nauki Obyczajowęy zwracano uwagę Młodzieży na cnoty towarzyskie i występki im przeciwne.

J E Z Y K P O L S K I.

KLASSA Początkowa. Uczniowie téy Klasy wprawiani byli w płynne, ciągle i zrozumiałe czytanie, późnięy przystąpił Nauczyciel do rozbiornu ośmiu części mowy, a w końcu wyjaśniał Deklinacye i Konjugacye Polskie. Dla zaostrenia pamięci uczyli się przykródszych Baiek Krasickiego. Mieli przytém godzinę na tydzień ortografią gdzie wprawiani byli w pisanie naprzód wyrazów trudnych, a późnięy pisali dyktowane kawałki, i te im Nauczyciel poprawiał.

KLASSA I. Naprzód Uczniowie téy Klasy, wprawiani byli w ciągle, płynne, i zrozumiałe czytanie; co potém swými słowy opowiadać, ze względem na sens moralny, obowiązany byli. Po skutecznieniu tego, przystąpiono do wykładu Grammatyki natę Klassę przeznaczonęy, zastosowuiąc w każdym razie prawidła

ię do praktyki. Po rozbiórze Baiek Krasickiego co do treści, i myśli moralnéy, uczyli się onych napamięć, zachowując wszelkie własności dobréy deklamacyi. Na ćwiczenia prywatne, przekładali niektóre Bayki w zwyż wspomnionego Autora z wiersza naprozę, i opowiadane pisali powieści.

KLASSA II. Powtórzywszy Grammatykę na Klasse poprzedażającą, przystąpiono do wykładu obszerniéyszego: o Rodzaiach Imion, Formowaniu stopniów, Uwag nad przypadkowaniem Imion, Słowach nieforemnych - Ułomnych - Figurach Grammatycznych, i prawidłach pisowni. Dla wprawienia zaś głosu w dobitne wyrażenie rzeczy, uczyli się rozmaitych wierszy Krasickiego, Karpińskiego, Naruszewicza i innych. Co do Cwiczeń domowych wprawiani byli: w opisywanie widzianych mieysc, czytanych powieści, biletów, listów w materyiach potoczniejszych; a przy końcu roku, przekładali łatwiéysze wyimki z obcych ięzyków napolski.

KLASSA III. W téy Klasie wykladał Nauczyciel z Grammatyki Narodowéy o Znaczeniu wyrazów, o Rozbiórze ich Etymologicznym; dla doyscia właściwego każdego wyrazu znaczenia; o źródłosłowie, i słoworodzie, o składni, szyku, zgody i rzędu ile ta zasadza się na poznaniu myśli i składu wyrarów. Przy czytaniu wyiątków z różnych Autorów starał się Nauczyciel zwracać uwagę Uczniów do prawideł Grammatycznych a dla zbogacenia ich pamięci piękniéyszemi rzeczami, naznaczał do uczenia się napamięć różne z Autorów wyimki iakoto z Sielanek, Pieśni i mów pomniéjszych. — Na prywatne zatrudnienia pisywali Uczniowie: Listy w różnych materyiach, Supliki, Memoryały, opisy osób różnych, i czynili przekładania z obych ięzyków. —

Langue Française.

PREMIERE CLASSE. Après avoir exposé les principes concernant la bonne prononciation et la lecture, on y a continuellement exercé les élèves. Et après les avoir familiarisés avec les règles les plus nécessaires de la langue, on leur assignait pour apprendre par coeur des Anecdotes faciles et intéressantes, et des dialogues. Ayant donné une simple idée de l'article, son rapport avec la terminaison des noms substantifs polonais, la Conjugaison des verbes auxiliaires *Avoir* et *Etre*. On a fait traduire et apprendre par coeur les morceaux les plus naïves du livre élémentaire de Mr Gedike.

SECONDE CLASSE, On a encore exercé les élèves de cette Classe dans la lecture ne cessant de leur en rappeler les règles et la prononciation. Et après leur avoir montré la différence des parties du discours français et polonais, on leur a exposé le tableau de quatre Conjugaisons, l'article et des prépositions servant à marquer les cas polonais — le genre des noms — les degrés de comparaison — et la manière de former quelques terminaisons féminines et plurielles. — On s'est servi du même livre éméntaire de Mr. Gedike que dans la Classe précédente du quel on a fait apprendre par coeur plusieurs des conte et des fables de *Florian*.

TROISIEME CLASSE, On a continué d'exercer les élèves de cette Classe dans la lecture plus courante. Puis on a commencé par donner des notions plus étendues sur les règles enseignées dans la précédente, d'après la Grammaire de Mr. Wailly. Les Ecoliers de cette Classe ont traduit du français en polonais. La Veillée — la Veillée continuation par Marmonetel — Le temps perdu et regagné, — L'accroissement de la famille — La Rante du Chapeau par Berquin —

Entre-

Entretien d'un père avec ses enfans ou du danger de ^{se} Somettre au dessus des loix par Diderot. — Jeannot et Colin, — Dialogue entre Périclès, un Grec moderne, un Russe par Voltaire — De la Religion des Quaquers par Voltaire et Raynal — Découverte de l'Amerique par Raynal — L'Homme sauvage et L'Homme Civil par d'Arnaud. En comparant sans cesse la langue étrangère avec la langue Nationale Chaque Morceau a été traduit *litteralement* ensuite en *bon polonais* pourque les écoliers apprissent à connaître *soncierement* les propriétés des deux langues. Des Morceaux qui portent l'empreinte de la Moralité la plus pureteur ont été dictés en polonais pour qu'ils les traduisissent de vive voix en francais, sans jamais perdre de vue les tournures respectives des deux idiomes.

La traduction du polonais a fait partie de l'occupation des élèves qui dans ce but ont traduit entre autres Dialogue d'Alexandre avec Clitus, — Oraison des Scithes à Alexandre et quelques passages des Vertues de Societé et les Vices leur contraires — La declamation a aussi occupés les élèves.

D E U T S C H E S P R A C H E .

ELEMENTAR KLASSE. *Die Schueler dieser Klasse wurden im vollkommenen Lesen und in der gelaefigen Aussprache stets geuebet. Zu diesem Ziele dienten ihnen einige freundschaftliche Gespraechе, welche sie auswendig lernten und hersagten.*

ERSTE KLASSE. *Das Lesen an kleinen verstaendlichen Sae-tzen war anfaenglich der Haupt-Unterricht in dieser Klasse. Nachdem aber die Schueler zu einiger Fertigkeit in demselben waren gebracht worden, uebte man sie zuzolge der Sprachlehre von Kaminski in den vornehmsten grammatischen Regeln nachm-*

lich: im *Abaendern* des bestimmten und unbestimmten Geschlechtswortes, der *Bey* und Hauptwoerter, *Fuer* und *Huelfs*zeitwoerter auf eine sehr leichte praktische Weise. Hernach sind dieselben mit dem regelmaeszigen Zeitworte loben der wirkenden Bedeutung bekannt geworden. Die erste Abtheilung des *Lesebuches*, und zwar die ausgewaehlten *Fragmente* *Stuecke*, *Erzaehlungen*, wurden in die *Muttersprache* ueberetzt. *Vokabeln*, *Gespraech*e und einige *Erzaehlungen* aus den *vaterlaendischen* *Geschichten*, die man auswendig zu lernen aufgab, dienten den *Schuelern*, nicht nur zur *Uebung* ihres *Gedaechtnisses*, sondern auch zur *Erlangung* einer richtigen *deutschen* *Ausprache* und *Betonung*. *Uebungsbeyspiele* bestanden im *Abaendern* und *Abwandeln*.

ZWEITE KLASSE. Nach praktischer *Wiederholung* der ersten *Elemente*, erleuchtete man den *Schuelern* die *Abwandlung* der *regelmaeszigen* und *unregelmaeszigen*, der *einfachen* und *zusammengesetzten* *Zeitwoerter*. Ferner schritt man zur *Steigerung* der *Beschaffenheitswoerter*, zum *Beschlu/ze* hinzufuegend die *nutzreiche* *Lehre* der *Vorwoerter*. Des *Lesebuches* (*Wypisy z Dziel Niemieckich wedlug Szulzera*) erster *Theil* wurde in die *Muttersprache* ueberetzt, woraus die *Zoeglinge* zur *Befoerderung* einer *gelaefigen* *Ausprache* mehrere *Stellen* auswendig sagten. Nebstdem folgten einige *Bruchstuecke* aus den *vaterlaendischen* *Geschichten* und *Gespraech*e. *Privatarbeiten* bestanden entweder im *Auffsetzen* leichter *Stuecke* aus der *Muttersprache*, oder auch kleiner *diktirten* *Saetze* in *Verwendung* der *hauptsaechlichsten* *Gesetze* in der *Ortographie*.

DRITTE KLASSE. Man erleuchtete den *Schuelern* dieser *Klasse* zufoerderst die im *dritten* *Abschnitt* obiger *Sprachlehre*

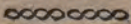
enthaltenen syntaktischen Grund-Lehren nach vorausgeschickter Sach Erklarung und Aufloesung der Saetze. Gemaeß diesem ueberetzten die Zoeglinge aus dem oben genannten Lehrbuche die angemessensten Fragmente in mehrfacher Form. Einige von denselben wurden dem Gedaechnisse eingepraegt, und von ihnen hergesagt. Zu den schriftlichen Ausarbeitungen, die in Uebersetzung, Billeten, Briefen, und dergleichen bestanden, ertheilte man ihnen den Stoff, und verbesserte die Grammatikalischen und orthographischen Fehler solcher Aufgaben in den Lehrstunden.

L I N G U A L A T I N A .

CLASSIS PRINCIPIORUM. Discipuli hujus Classis exercebantur in lectione Romana, deinde in flectione nominum substantivorum verborumque auxiliarium.

CLASSIS PRIMA. Tyrones Classis hujus, imprimis exercebantur in accurata et ad sonum auribus jucunda lectione latina. Postquam cognovere octo partes orationis, et declinationes nominum, pronominum; conjugationesque vocis activæ ac passivæ percepere, interpretati sunt cunctas in Tirocinii fronte sententias, una cum omnibus 40 fabulis, quæ in eodem libro inveniuntur, adjuncta exacta analysi partium. Ut vero perfecerunt pronunciationem rectam hujus linguæ, faciliores fabulas memoriæ mandavere, operam dantes gestui et voci. Exercitii Privati causa, declinationes nominum substantivorum cum adjectivis eorumque gradibus scripsere.

CLASSIS SECUNDA. Omnia quæ in præcedenti classe audita erant, ea hic Magister uberius ac fusius repetenda explicandaque discipulis, curavit. Positis itaque primis rudimentis, cæptæ sunt

tradi regulæ Syntaxeos de usu casuum, quibus adhibita fuit Grammatica Breder. — Ex Tyrocinio Mythologiam omnesque narrationes, a pagina 36. ad 90. in patrium sermonem verterunt, memoriaque nonnullas mandaverunt. — Extra ludum literarium exercendi causa, exemplis ad normam Grammatices componendis operam impenderunt.

CLASSIS TERTIA. Interpretati sunt Juvenes hujus Ordinis multa fragmenta ex Chrestomateia Auctorum latinorum hujusæ Clasis destinata, quorum nonnulla memoriæ mandavere.

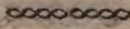
Ex præceptis Grammatices revocatis in mentem primis fundamentis exposita erat Constructio minor.

Exercitii vero privati gratia assignabantur jam præparatio prævia et Analysis jam exempta in hujusce regulas Grammatices, nec non varia excerpta polonice dictata in linguam Romanam vertenda, quæ privatim a Juvenibus elaborata, a præceptore postea corrigebantur. —

J E O G R A F I I A.

KLASSA I. Po wyłożeniu Uczniom wszelkich wyrazów Jeograficznych przystąpiono do podziału kuli ziemnowodnéy na 3.5 części, oznaczając nazwiska mórz je oblewających. Poczém uczyli się w szczególności skażdę części świata wyliczając w nich znaczniejsze góry, jeziora, cieśniny, odnogi, przylądki, między-morza, miasta, i imiona panujących. O Królestwie Polskiem mieli nieco obszerniey. —

KLASSA II. Naprzód z Jeografii Matematycznéy, mieli wyłożone wiadomości: o obrocie kuli ziemskiéy, o równiku, południ-

ku, zwrotnikach, a stąd różność klimatu, strefach mniejszych, tak godzinnych, iak i miesięcznych, długości i szerokości Jeograficznéy. Potém przystąpiono do Jeografii fizycznéy Państw Europejskich, dawszy oraz krótki rys krajów innych części świata. Tak w Klassie téy, iak i poprzedzaiący, starał się Nauczyciel wszelkiemi sposobami wpoić w umysły młodzieży, iak naymniejsze wyobrażanie tak krajów leżących względem siebie, iako też miast, rzek i t. d.

KLASSA III. Wyłożywszy tu o Królestwie Polskim terażniéyszem z okazaniem oraz iego dawniéjszégó rozległości; przystąpiono do innych krajów Europejskich, mówiąc o każdym kraju, wskazano granice, rozległości, powierzchnią, klimat, Jeziora, Rzeki, Kanały, Płody przyrodzenia, ludność, Nauki, Fabryki, rękodzieła, Handel, Rząd, Podziały i Poddziały. Przydano oraz krótki opis osad do nich należących za Europą. Tak w téy, iak i poprzedzaiący Klassie, Uczniowie przerabiali mapy z rozmaitych Państw które w atlasach ułożonych przez siebie, okazały.

H I S T O R Y A P O W S Z E C H N A.

KLASSA I. Po poprzedniczych wiadomościach tego przedmiotu podzielił Nauczyciel całą Historią na Epok 13. Potém opowiadał Uczniom w krótkości znaczniejsze przypadki narodów, przytaczaiąc ludzi znamienitych, którzy rozmaitymi czynami, imie swe nieśmiertelném uczynili; takim sposobem idąc, cała Historia aż do czasów terażniéjszych, ukończoną została.

KLASSA II. Powtórzywszy Nauczyciel całą Historią w krótkości, przeszedł z uczniami dzieje Narodów od stworzenia

XIX
 1284 MBP Łódź

Świata aż do podziału państwa Rzymskiego na Wschód i Zachód przez Teodozyusza Wgo mając szczególniý wzgląd na narody Greckie i Rzymskie, i zwracając zawsze uwagę uczniów na to: iakimi sposobami narody dochodziły naywiększego szczytu, lub upadku.

KLASSA III. Uczniom téy Klasy przekładane były Dzieie Narodów porządkiem Synchronistycznym od Narodzenia Jezusa Chrystusa do ostatnich czasów.

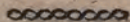
H I S T O R Y A P O L S K A.

KLASSA II. Od Roku 55. do Roku 1386. to iest od Początku Narodu podług naypospolitszego Utrzymywania do wygaśnienia zupełnego Familii Piasta. Przy opowiadaniu dzieiów Narodowych wskazał Nauczyciel Uczniom co iest rzeczą pewną, a co niepewną i fundującą się tylko na domysłach. Co iest przyczyną niepewności zwyczajnéy w początkach wszystkich Narodów. Skąd tyle Baiek w pierwszey Epoce, i dla czego ie wiedzieć potrzeba. Od kąd Historya Polska zaczyna bydź pewniészą. Wskazywał oraz, opowiadając wypadki każdego z panujących, kiedy Narod od czasu ściślejšzego wchodzenia w związku z postronnemi Państwami i w miarę rozszerzenia się światła w kraiu nabywał znaczenia między postronnemi Mocarstwami.

KLASSA III. Od Roku 1386. do naszych czasów.

A R Y T M E T Y K A i A L G I E B R A.

KLASSA POCZĄTKOWA. Wyłożywszy Nauczyciel Uczniom téy Klasy znaki liczebne postępując koleyno, przeszedł z nimi cztery działania liczb tak prostych iako i składanych.

KLASSA I. Powtórzywszy Nauczyciel z Uczniami téj Klasy cztery działania liczb prostych i składanych, przeszedł cztery działania proste w liczbach ułankowych, a w końcu przystąpił do objaśnienia reguły trzech prostéj. —

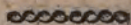
KLASSA II. Uczniom tego oddziału powtorzono naprzód ciąg Klasy pierwszéj, potem przystąpiono do wykładu ułomków dziesiętnych, podnoszenia liczb do kwadratu, wyciągania pierwiastku kwadratowego. Dalej objaśniano regułę trzech prostą i odwrotną, tudzież regułę towarzystwa. Z Algebry wyluszczone cztery działania, a późniéj rozwiązywali Uczniowie łatwiejsze zagadnienia z jedną i dwiema niewiadomemi ilościami. Dla wprawy naznaczano prywatnie do roboty rozmaite przykłady podług reguł objaśnianych. —

KLASSA III. Tu wytłómaczono regułę wiązania, fałszywego założenia i proporcye. Algebraicznie dochodzili Uczniowie zagadnień o dwóch i więcéj ilościach niewiadomych, na ostatek objaśniano równania stopnia drugiego. Na ćwiczenia domowe naznaczano przykłady do rozwiązywania.

J E O M E T R Y A.

KLASSA I. Dawano uczniom téj Klasy, początkowe wiadomości Jeometrii, iako to: o liniach prostych, łamanych, kolistych, o tworzeniu się kątów, trójkątów, kwadratów, prostokątów, równoległoboków, dzielenie linii na dwie równe części, wyprowadzanie i spuszczenie linii prostopadłych, i t. p. Prywatnie zatrudniali się kreśleniem figur Jeometrycznych. —

KLASSA II. Wtéj Klasse wyłożono, przystawanie trójkątów w różnych przypadkach, o liniach prostopadłych, pochy-

łych, równo odległych, i o kątach gdy te są przecięte od trzeciéy, iako to: iednostrónnych, naprzemianległych, wewnętrznych, i zewnętrznych, o wielokątach w ogólności, a w szczególności o ich kątach. — Z Jeometrii praktycznéy podano sposoby wymierzenia różnych miéysc za pomocą łasek, podobnież wymierzyli Uczniowie Wiés Jastrzębią. —

KLASSA III. Powtorzywszy z Uczniami to, czego się w Klasie drugiéy uczyli, wyłożono potém wiadomość o Kole, o powierzchni i podobieństwie wielokątów, i proporcjonalności ich boków, o wielokątach w koło wpisanych, i na kole opisanych. Z Jeometrii Praktycznéy okazane były sposoby mierzenia stolikiem, zapomocą którego wymierzyli Uczniowie Wiés Zagurze. —

HISTORIA NATURALNA i TECHNOLOGIA.

KLASSA I. Wyłożono naprzód Uczniom Przedmiot i pożytki wielorakie wypływające z téy Nauki, poczem okazał Nauczyciel potrzebę rozłożenia mnogości ciał przyrodzonych na różne podziały, a przeszedłszy z niemi ogólny Rys systematyczny Historii Naturalnéy, przystąpił do opisania Gromady Zwierząt ssących. — Daléy wykladał Gromadę ptaków. Z nauki Kunsztów wyłożył Użytki Płodów pierwotne z Działu Królestwa zwierzęcego,

KLASSA II. Tu nastąpił szczególny podział Gromady Ptaków, Gadu i Ryb na rzędy i gatunki z wytknięciem pożytecznych, lub szkodliwych ludziom. Z Technologii wyłożył Nauczyciel Dział Królestwa roślinnego. —

KLASSA III. Po wyłuszczeniu Uczniom, co to iest owad i Robaki? przystąpiono do oznaczenia podziału tychże na rzędy według porządku Systematycznego Linneusza. Każdy rząd rozbie-
rał

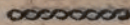
rał się praktycznie, determinując zwierzątka do niego należące, i wchodząc we wszelki skład tychże tak zewnętrzny, iak i wewnętrzny; co się nie dało gołym okiem spostrzedz dla zbyt drobnych części czy owadu, czy robaków, było to obserwowane przez Mikroskop. Wczasie letniego półroczu Uczniowie naywięcący zajmowali się Botaniką, mając do tego poprzednicze przygotowania podług Kluka. Wdowod dość znacznego postępu w tym przedmiocie, okazał Zielniki, przez się zebrane, wiedząc oraz skutki każdego w szczególności ziela.

Z *Technologii* Mieli wykładane wiadomości orzeczach kopalnych, podług dzieła P. Funke,

F I Z Y K A.

KLASSA II. Wyłożono nayprzód Uczniom ogólne własności ciał, to iest: rozciągłość, objętość, podzielność, przylgnienie, skupienie, ich nieprzenikliwość, przezroczystość, parowanie, gęstość, ściśliwość, ciągłość, sprężystość i pożytki iakie z tych własności ludzie mieć mogą. Potem mówiono o własnościach materji elektrycznéy, o składzie maszyny elektrycznéy, o skutkach i sposobach robienia butelki léydeyskiéy, baterji elektrycznéy, Elektroforu, Kwadratu Franklina, i tablicy czarnoxięzkiéy, o przyczynach gwałtownych deszczów, grzmotów, piorunów i tworzenia się zorzy północnych, o sposobie zabezpieczenia życia i majątku od piorunów, nareście o własnościach magnesu.—

KLASSA III. Powtorzywszy Uczniom o własności ciał Elektryczności i magnetyzmie, mówiono o ciepłiku, o dobrych i złych

iego przewodnikach, o przedłużeniu się prętów metalowych gdy są osadzone w pirometrze, o sposobach dochodzenia ciepłika gatunkowego za pomocą kalorymetru, o ciepłiku promienistym, o składzie i użytkach Termometrów, i sposobie robienia onychże. — Potem wykładano własności fizyczne i chemiczne powietrza, iako to; iego ciężkości, i sprężystości, o początku Barometrów i ich użytkach, opisanie maszyny Pneumatycznej, o rozładowaniu się głosu, o rozbiornie powietrza, o kwasowodzie, saletrodzie, o własnościach kwasu węglowego, solowego, a szczególnięj nakwasu solnego. — Mówiono także o własnościach fizycznych i chemicznych wody, o rozpuszczaniu się wody w powietrzu, o gazie wodorodnym, a przytym wyłożono teorię balonów. Nakoniec zastanawiano się nad biegiem ciał, maszynami, o dążeniu wody do równowagi, i o wypływaniu iey przez otwory, o pompach, o ruchu światła, o gatunkach zwierciadeł i ich sposobu robienia, o łamaniu się światła, formowaniu się tęczy i t. d.

KONSTITUCYA KRAJOWA.

KLASSA III. Wyłożył naprzód Nauczyciel skład Administracyi Rządowey co do Władz niższych i pośrednich. Potém ogólne wyobrażenie Konstytucyi Krajowey.

KALLIGRAFIA.

W Klassach Początkowey, Pierwszey, i Drugiyy, starano się ile możności, aby Uczniowie przy przyzwoitym układzie ciała i ręki już we dwóch, już na iedney linii pisali. Uczono ich przytym temperowania piór, i robienia dobrego Atramentu. —

~~~~~

R Y S U N K I.

Uczniowie Klass 1. 2. i 5. wprawiali się naprzód rysować pojedynczych części twarzy, które Nauczyciel wprzymności Ucznia rysował, dalej okazano podziały głowy w różnych położeniach, przodu lub z boku, potem dopiero dawano Uczniom wzory dobre do kopiowania, zwracając iednak, zawsze ich uwagę na pierwsze zasady fundamentalne. —

WBP im J. Piłsudskiego
w Łodzi

230000245576

XIX
1284

XIX
1284